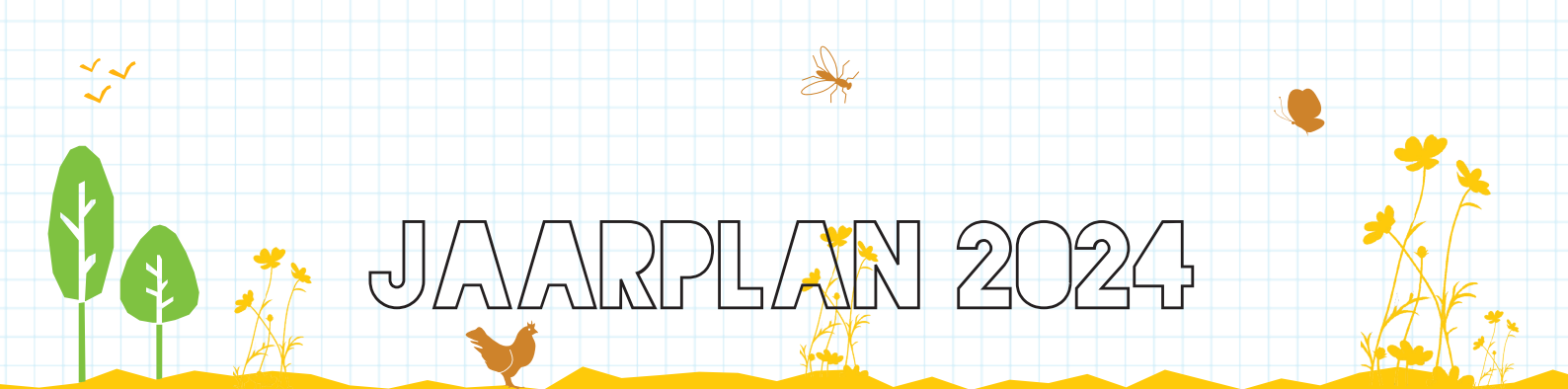




JAARPLAN 2024



BUITEN GEBEURT HET!



e Klyster

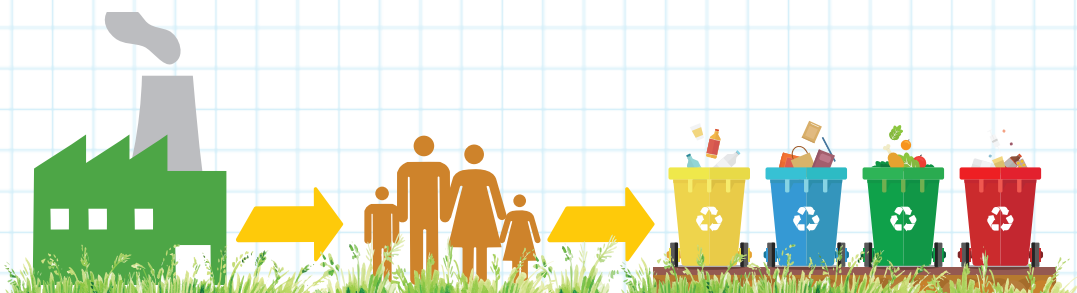
NME-Centrum regio Noordoost Friesland





INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	5
2. NME De Klyster in een notendop	7
In dit hoofdstuk een korte beschrijving van NME De Klyster	
3. Doel en ambitie	9
4. Aanbod, Planning en Beleid	11
In dit hoofdstuk o.a. de educatieve bezigheden voor 2024	
Activiteitsaanbod scholen	
Uitleencentrum	
Ontwikkelen in 2024	
Ondersteuningsaanvragen 2024	
5. Personeelszaken en team	19
In dit hoofdstuk informatie over het klysterteam 2024	
6. PR en Communicatie	21
In dit hoofdstuk alle middelen en acties die ingezet worden voor PR, promotie, werving, media-aandacht en onderhouden van het scholennetwerk en samenwerkingsverbanden	
7. Financien	23
In dit hoofdstuk hoe financien geregeld zijn + de begroting 2024	
8. Longlist	25
In dit hoofdstuk zaken die opgepakt zouden moeten worden, omdat ze leiden tot groei, ontwikkeling, kwaliteitsverbetering en aansluiten bij actualiteit en bestuurlijke wensen, maar waarvoor geen budget en capaciteit is	
Bijlage Infographic	29
Bijlage Klysterteam	31



1. VOORWOORD



Voor u ligt het jaarplan 2024 van NME De Klyster.
Een ambitieus jaarplan waar het hele team graag de schouders onder wil zetten.

Grote thema's in 2024 zijn: Afval, Klimaatadaptatie en Biodiversiteit.

 De offisjele iepening fan it earste Fryske twatalige NME-Sintrum sil begjin 2024 plakfine. Gebietsdeputearre Sybe Knol sil hjirfoar frege wurde. Yn 2024 sil fierder wurde oan de promoasje fan Frysk en NME. De frijwilligers sille in kursus Frysk folgje.

Daarnaast speelt het grote Afvalproject met Koos de Vuilnisman een grote rol in 2024. Hier komen de beleidsterreinen Afval en NME samen.



Het project Stien wurdt Grien heeft als thema klimaatadaptatie, wordt i.s.m. IVN ontwikkeld en is op 10 scholen een pilot. De pilot behandelt onderwerpen als: hittestress, hoosbuien, wateroverlast en -berging, zeespiegelstijging en vergroening van tuin en wijk.

Onze droom

- ➡ Dat alle basisschoolkinderen van Noardeast-Fryslân en Dantumadiel onder schooltijd naar buiten gaan en natuur en landschap ontdekken in deze mooie regio.
- ➡ Dat ze trots leren zijn op waar ze vandaan komen.
- ➡ Dat ze een dynamische schooldag hebben, waarin stilzitten en leren met het hoofd afgewisseld wordt met buiten leren met hoofd, hart en handen.
- ➡ Dat ze topervaringen in de natuur kunnen beleven, die een onuitwisbare indruk achterlaten.
- ➡ Dat ze natuurvaardigheden voor het leven leren.
- ➡ Dat ze, dankzij de natuur opgroeien tot een gezonde en gelukkige generatie.

NME in de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Hart voor een groen en duurzaam Noordoost Friesland. De gemeenten streven naar een regio waar bewoners -jong en volwassen- een actieve bijdrage kunnen en willen leveren aan een duurzame toekomst: groen, leefbaar en veerkrachtig. NME De Klyster is gemeentelijk instrumentarium dat ingezet wordt om duurzame beleidsdoelstellingen te realiseren.

Damwâld, februari 2024

Marjolein Staal
Teamleider De Klyster





2. DE KLYSTER IN EEN NOTENDOP

PLAATS BINNEN GEMEENTELIJKE ORGANISATIES

- ➡ De Klyster is een gemeentelijk NME-Centrum voor natuur- en duurzaamheidseducatie van Dantumadiel en Noardeast-Fryslân. De Klyster valt organiek onder respectievelijk team Omgeving en Economie en eenheid Ruimtelijk Beleid en Plannen.
- ➡ De Klyster vertaalt groene en duurzame beleidsthema's in educatieve onderwijs-programma's en draagt zo bij aan het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Bestuurders worden hierbij actief betrokken. Kortgezegd, NME is gemeentelijk instrumentarium.
- ➡ De Klyster faciliteert en stimuleert het basisonderwijs in de lessen natuur, gezond gedrag en duurzaamheid m.b.v. 1. een **Uitleencentrum** en 2. een **Activiteitsaanbod**. Daarnaast 3. **ontwikkelt De Klyster educatieve projecten** en 4. **ondersteunt/adviseert De Klyster derden**.
- ➡ Hiervoor is het nodig dat De Klyster een actief en scholennetwerk onderhoudt en deel uitmaakt van een provinciaal en landelijke NME-netwerk. Via deze netwerken wordt gecommuniceerd en wordt kennis en expertise opgedaan over de nieuwste ontwikkelingen en trends binnen het vakgebied.
- ➡ Het NME-Centrum is gehuisvest in Damwâld op terrein Botniahiem. Het NME-Centrum heeft daar een Uitleencentrum, Praktijkveld (buitenlokaal), Kantoor met twee werkplekken, Magazijn en een kleine Vergaderaccommodatie voor de vrijwilligers.

ANBI

De Klyster is geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling

COMITÉ VAN AANBEVELING

De Klyster heeft een comité van aanbeveling met daarin een aantal prominente Friezen die hun goede naam verbinden aan De Klyster.

SAMENWERKING

- ➡ De Klyster werkt samen met de Friese NME-Centra, Natuurmuseum Friesland, het provinciale IVN-consulentschap, terreinbeheerders en boswachters Staatsbosbeheer, Landschapsbeheer Friesland en It Fryske Gea, maatschappelijke organisaties en groene instanties in de regio.

⇒ HET KLYSTERTEAM:

Het Klysterteam is een hechte, trouwe en betrokken groep professionals en vrijwilligers die allemaal een band met de natuur hebben en dit graag over willen dragen aan de jongere generatie. Het klysterteam bestaat in 2024 uit 22 personen: 2 vaste medewerkers (1,3 fte), 8 projectmedewerkers, 12 vrijwilligers (natuurgidsen en vrijwilligers technische dienst).

⇒ Bestuurlijk betrokken: 5 bestuursleden van stichting Freonen fan de Klyster, 5 leden Comité van aanbeveling.

Vanuit de gemeenten zijn betrokken wethouder Hanneke Jouta van Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma van Dantumadiel.



Natuurgidsen en vrijwilligers

Ieder jaar worden excursies en activiteiten geleid door gecertificeerde natuur- en wadgidsen, moestuincoaches en ZZP-ers. Deze natuurgidsen hebben een VOG en een Vrijwilligerscontract bij De Klyster. Ze ontvangen een vrijwilligersvergoeding conform de regelgeving van de Rijksoverheid.

Stifting Freonen fan De Klyster

Stifting freonen fan De Klyster is een stichting met een eigen bestuur met als doel het ondersteunen van De Klyster door subsidie aan te vragen voor grote projecten. Het bestuur doet dit op vrijwillige basis.

Comité van Aanbeveling

De Klyster heeft een comité van aanbeveling met daarin een aantal prominente Friezen die hun goede naam verbinden aan De Klyster.

Financiën

- De Klyster heeft in 2024 een gemeentelijk werkbudget van € 69.962.
- Extern zal naar verwachting € 38.198 budget worden gegenereerd, waaronder € 20.000 voor het grote Afvalproject.
- De begroting is € 108.160.
- Stifting Freonen fan De Klyster vraagt om het jaar subsidie aan om bijzondere klysterprojecten financieel te ondersteunen. In 2024 zal weer een aanvraag worden gedaan.
- De scholen betalen een eigen bijdrage van 1,50 euro per kind bij deelname aan een activiteit en een jaarlijks lidmaatschapsbedrag van € 45 per school en 0,75 per leerling.
- Vrijwilligers ontvangen de wettelijke vrijwilligersvergoeding. Deze is in 2024 € 210 per maand en max € 2.100 per jaar en € 5,50 per uur. De vrijwilligers zijn via de gemeente Noardeast-Fryslân verzekerd.

De teamleider van De Klyster is verantwoordelijk voor de begroting en financiën.

Aan het eind van het jaar wordt een 'financieel' jaarverslag gemaakt.

Belangrijke duurzaamheidsthema's met maatschappelijke opgaves:

- Klimaat en energie
- Circulaire economie
- Biodiversiteit
- Afvalreductie, hergebruik, zwerfafval
- Gezond gedrag, buiten spelen
- Schone lucht en bodemkwaliteit



- Water en waterberging
- Landschap en cultuurhistorie
- Groene leefomgeving voor de jeugd
- Behoud Nationaal park Lauwersland, Nationaal landschap Noardlike Fryske Wâlden, It Bûtefjild, Wereld Erfgoed Waddenzee.



3. DOEL EN AMBITIE



Doel NME

Zorgdragen dat basisschoolkinderen een band opbouwen met de natuur en het landschap in de eigen leefomgeving, waardoor zij hiervan de waarde inzien, er later goed op zullen passen en in staat zijn duurzame keuzes te maken om zo op eigen wijze bij te kunnen dragen aan een duurzame, toekomstbestendige samenleving.

Bijdragen aan het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen op het gebied van de grote duurzaamheidsthema's en natuur- en landschappelijke waarden.

Alle kinderen naar buiten en leren met **Hoofd - Hart - Handen**.

KERNTAKEN

- ➡ Basisschoolkinderen in contact brengen met de natuur, de omgeving en het landschap, waardoor een belangrijke basis wordt gelegd voor gezond en milieubewust gedrag nu en in de toekomst.
- ➡ Het organiseren van een jaarlijks aanbod aan natuurexcursies en buitenactiviteiten en de ontwikkeling van positieve kindvriendelijke duurzaamheidsprojecten voor basisschoolleerlingen in Noordoost Friesland.
- ➡ Het stimuleren, faciliteren en ondersteunen van leerkrachten basisonderwijs in hun lessen NME.

Doel Klysterorganisatie

Het exploiteren van een NME-organisatie waarbinnen de randvoorwaarden worden geschapen die nodig zijn om de kerntaken te realiseren. Het bevorderen van de ontwikkeling van natuur- en milieueducatie en het opbouwen en onderhouden van netwerken en samenwerkingsverbanden.



DOELGROEP

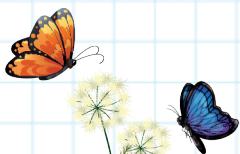
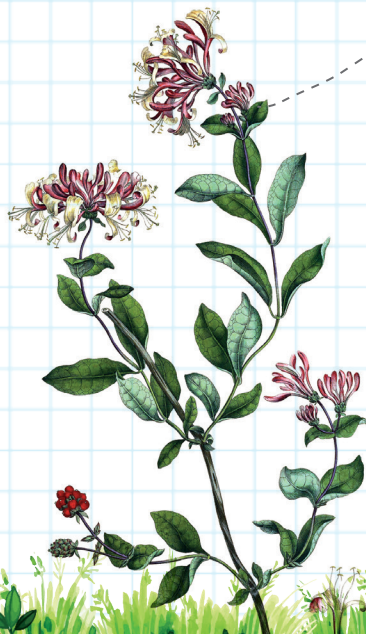
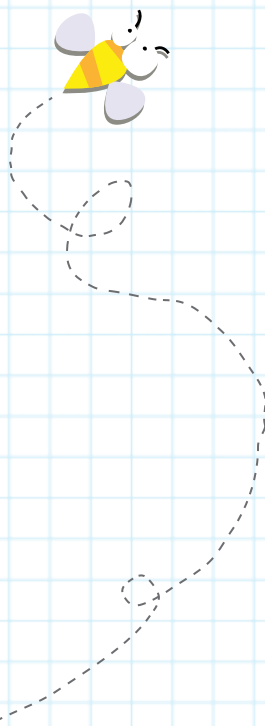
De primaire doelgroep is het basisonderwijs. In 2024 zijn dat 47 basisscholen inclusief 2 scholen voor speciaal basisonderwijs.

Scholennetwerk

De Klyster heeft een sterk scholennetwerk. De scholen zijn allemaal lid van de Klyster en hebben in het schoolteam een NME-contactpersoon als aanspreekpunt.

Ambitie

100% bereik van alle 47 basisscholen met in totaal ongeveer 5.500 leerlingen.



4. AANBOD, PLANNING EN BELEID 2024



- ⇒ In 2024 is in het eerste semester het project **Afval** en in het tweede semester het project **Klimaatadaptie** het grote thema.
- ⇒ Het jaar staat tevens in het teken van de **Biodiversiteit**.
Het project Vogel van de Week wordt in dit kader Frieslandbreed aangeboden en het project Biodiversiteit op Begraafplaatsen wordt gepilot.
- ⇒ Scholen worden in 2024 opgeroepen om een **Himmeldag, Boomfeestdag, Buitensdag, Duurzaamheidsdag** te organiseren. De Klyster faciliteert.
- ⇒ In het aanbod staat het landschap en de natuur centraal. Excursies en projecten, **'t Wad op, Fischen op Raais, Noardlike Fryske Wâlden, Eendenkooien** zijn voorbeelden van aanbod dat hierop aansluit.
- ⇒ De ondersteuningsuren van IVN worden ingezet voor **teamtrainingen Klimaatadaptatie**.
- ⇒ Verder wordt in 2024 het project **Stinzenflora** voorbereid.
- ⇒ In 2024 wordt verder gewerkt aan het finetunen van de **Webapplicatie en het CMS** en wordt het **Uitleen-centrum voorzien van een visueel planbord en overzichtelijke routing voor de vrijwilligers**.
- ⇒ Het hele jaar wordt in 2024 besteed aan het **Promoten van het twatalige NME-sintrum**. 
- ⇒ Daarnaast wordt **NME-jaar 2025** voorbereid.

NIEUWE BELEIDSPLAN 2024-2028

- ⇒ In het **deelplan Implementatie Contourenschets 3.0 Cluster Omjouwing en Ekonomy** staat **Beleid Natuur- en Milieu educatie expliciet genoemd als één van de 10 disciplines van de eenheid Ruimtelijk Beleid en Plannen**.
- ⇒ In 2024 moet het nieuwe beleidsplan worden geschreven. Hieraan vooraf gaat de borging van NME-beleid in het Samenwerkingsverband NME De Klyster tussen de gemeenten Dantumadiel en Noardeast-Fryslân en de herbeschrijving van de functies binnen De Klyster.
- ⇒ Wanneer dit beleidsplan geschreven gaat worden is op het moment van verschijnen van dit jaarplan nog niet bekend. Het ligt in de lijn der verwachting dat de teamleider van De Klyster dit zal doen in 2024.



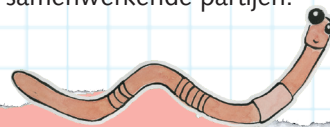


ACTIVITEITENAANBOD SCHOLEN

2024 is in 2 semesters verdeeld. De scholen krijgen ieder semester een A2-poster met het NME-programma om op te hangen in de lerarenkamer. Daarnaast krijgt iedere groep een overzichtelijk wervend activiteitenboekje.

Scholen krijgen 32 activiteiten aangeboden.

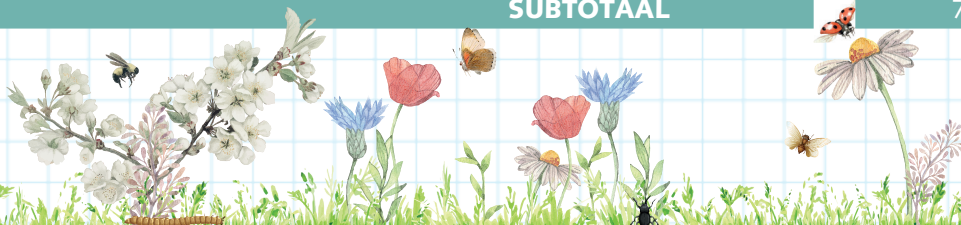
In het schema hieronder staat welke activiteiten De Klyster organiseert in 2024 voor de 47 scholen in regio Noordoost-Friesland. Alle activiteiten worden gecoördineerd door de vaste medewerkers van De Klyster en uitgevoerd door ZZP-ers, vrijwilligers en/of samenwerkende partijen.

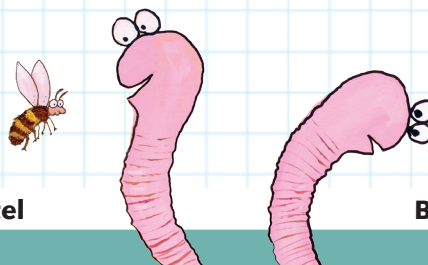


2024

PROGRAMMA ACTIVITEITENAANBOD

Nr	Domein	Titel	Betrokken	Kosten
VOORJAAR - SEMESTER 1				
1	Biodiversiteit - Flora & Fauna - Leefomgeving	Biodiversiteit op Begraafplaatsen (pilot)	2 scholen	Freonen*
2	Natuur - Biodiversiteit - Landschap - Flora & Fauna - Gezondheid	Vogel van de week	15 scholen	n.v.t.*
3	Biodiversiteit - Flora & Fauna	Voorstelling Insect en Hotel	10 scholen	4.200
4	Gezond gedrag - Leefomgeving - Groen schoolplein	Buitenlesdag + Campagne Ik bén natuur	25 scholen	2.000
5	Huisdieren en Dierenbescherming - Burgerschap - Cultuur - Leefomgeving	Gastles Dieren verzorging	10 scholen	1.000
6	Flora & Fauna	Natuurpakket Kikkerdril	25 scholen	500
	Biodiversiteit - Natuur -	Voorjaarsexcursies	80 groepen	9.000
7	Natuurgebieden - Landschap -	• Vroege Voorjaarswandeling	05	
8	Flora & Fauna - Gezondheid -	• Struinen op het Wad	15	
9	Leefomgeving	• Fischen op Raais	10	
10		• Natuuravontuur	10	
11		• 't Wad op	10	
12		• Kabouterpad	15	
13		• Natuurpad 't Landje	15	
14	Gezondheid - Flora & Fauna - Biodiversiteit	Iedere school een Moestuin	03	1.500
15	Huisdieren en Dierenbescherming - Burgerschap - Cultuur - Leefomgeving	Natuurpakket Kuikentjes in de klas	10	1.000
16	Biodiversiteit - Flora & Fauna - Cultuur	Jeugdopera Benno, Schoolpleinsafari over bodemdierpjes + Gastles Klyster	10	1.500*
17	Biodiversiteit - Flora & Fauna	Dokkum Tulpenstad	01	500*
18	Circulariteit	Groot Afvalproject met: Koos de Vuilnisman, theater, Himmeldei	25	20.000*
SUBTOTAAL			7.000 lln.	41.200





Nr	Domein	Titel	Betrokken	Kosten
NAJAAR - Semester 2				
19	Klimaat - Biodiversiteit - Waterberging - Hittestress - Leefomgeving	Project Klimaatadaptatie Stien wurdt grien	10	3.000*
20	Landschap - Natuur - Cultuurhistorie - Biodiversiteit - Flora & Fauna	Eendenkooien	5	800
21	Klimaat - Biodiversiteit - Flora & Fauna	Boomfeestdag	2	2.500*
22	Landschap - Natuur - Biodiversiteit - Leefomgeving - Gezondheid	Noardlike Fryske Wâlden, takomst foar in unyk lânskip	16 scholen	2.500*
23	Biodiversiteit - Flora & Fauna	Champignonpakket	25 scholen	500
24	Biodiversiteit - Landschap - Flora & Fauna	KidzKlix Natuurfotografie	10 scholen	4.000
	Biodiversiteit - Natuur - Natuurgebieden - Landschap - Flora & Fauna - Gezondheid - Leefomgeving	Najaarsexcursies	55 Groepen	4.500
25		• Veenkloosterbos	10	
26		• Fredau en Redlef	5	
27		• Tolhuispark	10	
28		• Heksjespad	10	
29		• 't Wad op	5	
30		• Struinen op 't Wad	5	
31		• Bolletjes	10	
32	Klimaat - Afval - Biodiversiteit - Burgerschap - Leefomgeving	Dag van de Duurzaamheid - Voorleesdag	4 scholen	3.000
SUBTOTAAL			3.000 lln.	20.800
TOTAAL 2024			10.000 lln.	62.000



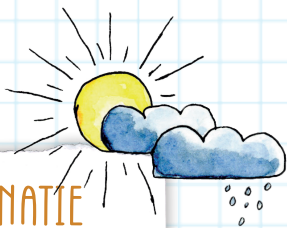
* = + projectbijdrage

SDG'S WERELD DUURZAAMHEIDSDOELEN



Een aantal Activiteiten uitgelicht

In 2024 organiseert De Klyster 32 NME-activiteiten, waarvan hieronder een aantal projecten worden uitgelicht en extra toegelicht.



BUITENLES DAG IN COMBINATIE MET CAMPAGNE 'IK BÉN NATUUR/ IK BÍN NATOER'

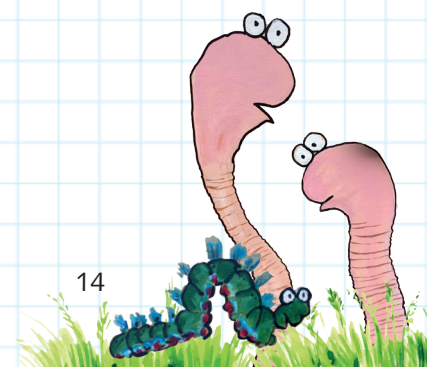
⇒ In het kader van het gemeentelijk beleid rondom gezond gedrag en bewegen, ontwikkelde De Klyster samen met de gemeentelijke JOGG-regisseur een bewustwordingscampagne. In deze campagne wordt de verbinding gelegd tussen educatie gezond gedrag en NME-educatie.

⇒ De volgende 4 pijlers staan centraal: water drinken, gezond eten, bewegen, genoeg slaap. Al deze componenten hebben zowel een natuur als een gezondheidscomponent. De campagne is gericht op educatie, training team, schoolvoorlichting.



KOOS DE VUILNISMAN KOMT! GROOT GEMEENTELIJK AFVALPROJECT

In 2024 staat Afval en Afvalscheiding centraal. De helft van de scholen wordt dit jaar bezocht door Koost de Vuilnisman. Hij geeft een gastles en gaat met de kinderen aan de slag met afvalscheiding en zwerfafval. Tot slot mogen de kinderen een poster ontwerpen. De mooiste poster komt levensgroot op een gemeentelijke vuilniswagen.



VOGEL VAN DE WEEK

Een vrolijk project over wie er allemaal nog meer in de buurt leven van kinderen. Iedere week staat een vogel centraal, die in een kort filmpje op ludieke wijze wordt geïntroduceerd. In de klas hangt een poster van de vogel van de week en de leerkracht vertelt nog iets meer over de vogel m.b.v. de vogelweetjes. Daarna gaan de leerlingen een praktische opdracht uitvoeren. Is de opdracht goed? Dan krijgen ze het vogelplaatje voor in het eigen vogelverzamelalbum.

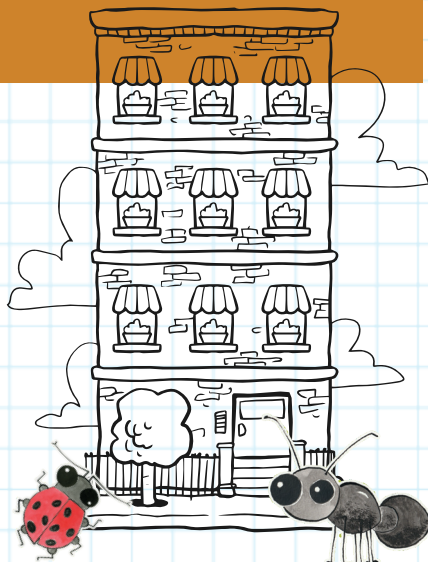
Tot slot worden de leerlingen uitgedaagd om in hun vrije tijd de vogel buiten te spotten. Lukt dat, dan verdienen ze de Gouden Spot. Familieleden mogen natuurlijk helpen!

Dit klysterproject wordt dit jaar ook door de andere Friese NME-centra aangeboden aan hun scholen met financiële steun van IVN.



➡ VOORSTELLING INSECT & HOTEL

Theater en Natuur komen samen in de voorstelling Insect en Hotel. De Klyster biedt 10x een natuurtheatervoorstelling aan voor groep 1 t/m 3. Insecten en bodemdierpjes zijn een belangrijke schakel in de biodiversiteit en kinderen gaan de kleine beestjes leren kennen en na afloop beter bestuderen.



Boomfeestdag

Biodiversiteit en Bomen zijn een belangrijk gemeentelijk thema's. In november 2024 organiseert De Klyster de gemeentelijke Boomfeestdag. De wethouders worden betrokken bij de boomplantactie.



Een actueel maatschappelijk thema is het planten van (meer) bomen. Ze zijn belangrijk in het tegengaan van klimaatverandering. Bomen leveren verschillende ecosystemendiensten: ze houden water vast, brengen verkoeling, filteren schadelijke stoffen uit de lucht en leveren voedsel, leefruimte en bescherming aan allerlei planten en dieren. Kortom: bomen werken voor een gezond klimaat!

DUURZAME VOORLEESDAG

➡ Op 10 oktober 2024 is het de 16e editie van de Dag van de Duurzaamheid en wordt op duizenden basisscholen een **VOORLEESACTIE** georganiseerd. De Voorleesactie is een laagdrempelige actie om aan de slag te gaan met duurzame ontwikkeling in de klas. Leerlingen ervaren dat duurzaamheid het nieuwe normaal is en ze ervaren dat hun handelen er toe doet.

➡ Dit jaar laat De Klyster het boek **"DIT WAS DE PLASTIC TIJD"** vertalen in het Fries en uitgeven door de Afûk. De andere Friese NME-Centra doen mee met dit project.

➡ De Klyster betreft burgemeesters en wethouders bij dit project door hen te laten voorlezen in de klas. De bestuurders gaan daarna in gesprek met de groep over duurzaamheid.



SAFARI OP HET PLEIN

In 2024 organiseert De Klyster in vervolg op de **jeugdopera Benno** over bodemdieren, een safari op het schoolplein. Kinderen gaan op zoek naar de big 5 van de beestjes die voorkomen op ieder schoolplein. Daarna schrijven ze in de klas een gedicht over hun meest bijzondere vangst van die dag.

Scholen van scholenkoepel Arlanta krijgen deze safari aangeboden als ze de jeugdopera bezocht hebben.

Project Klimaatadaptatie

- Stien wurdt Grien

Het klimaat verandert. Steeds vaker zijn er hoosbuien en perioden van extreme droogte. Rivieren stromen over en wat kunnen we doen om het hemelwater op te vangen? Wat is waterberging en hoe kunnen we onze plantjes toch water geven bij lange perioden van warm weer? En hoe zit het met onze dijken, zijn die nog hoog genoeg?

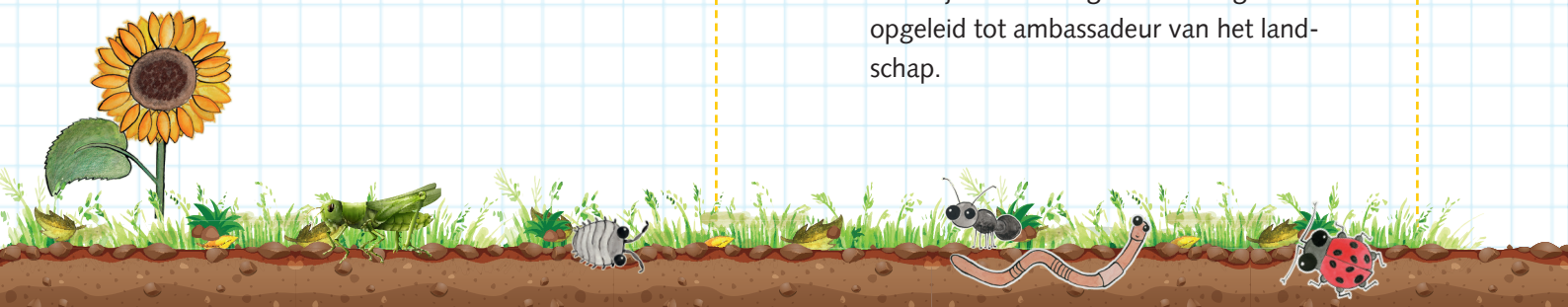
Het project Stien wurdt Grien gaat hier over. Met behulp van grote watertafels laat het project kinderen zien wat een hoosbui doet en kunnen ze een dorp opnieuw inrichten door wateropvangmiddelen in te zetten zoals wadi's, groene daken en tuinen.

NOARDLIKE FRYSKE WÂLDEN

Takomst foar in Unyk Lânskip

Sinds 2008 ontdekken ieder jaar zo'n 1.000 leerlingen hun eigen bijzondere leefomgeving: Nationaal Landschap de Noardlike Fryske Wâlden. De Klyster stond aan de wieg van dit unieke project: een natuurwerkdag op het erf van een boer in de buurt in combinatie met lessen over het nationaal landschap.

Ook in 2024 gaan leerlingen van de bovenbouw de boer helpen met het onderhoud (snoeien en zagen) van de elzensingels. Op school geeft de leerkracht les over het coulisselandschap en over wâldpiken en waarom zij zich zo thuis voelen in het smûk skaadzjend beamtegrien. Leerlingen worden opgeleid tot ambassadeur van het landschap.





UITLEENCENTRUM

In 2024 staan de leskisten en veldwerkmateriaal klaar om uitgeleend te worden aan de basisscholen. De collectie is bovendien tweetalig vanaf 1 januari, zodat scholen NME en Fries kunnen koppelen. It fernijde en earste folslein twatalige NME-Sintrum fan Fryslân sil begjin 2024 offisjeel iepene wurde.

De haal- en brengservice wordt verzorgd door een vrijwilliger.



Het nieuwe magazijn wordt in 2024 overzichtelijk ingericht met veldwerkmateriaal en materiaal van de natuurgidsen.

Daarnaast zal een mega planbord gemaakt worden wat alle leskisten keurig in kaart brengt, zodat het voor bezoekers en voor de vrijwilligers overzichtelijk is welke leskisten in de collectie zitten en waar ze zijn.

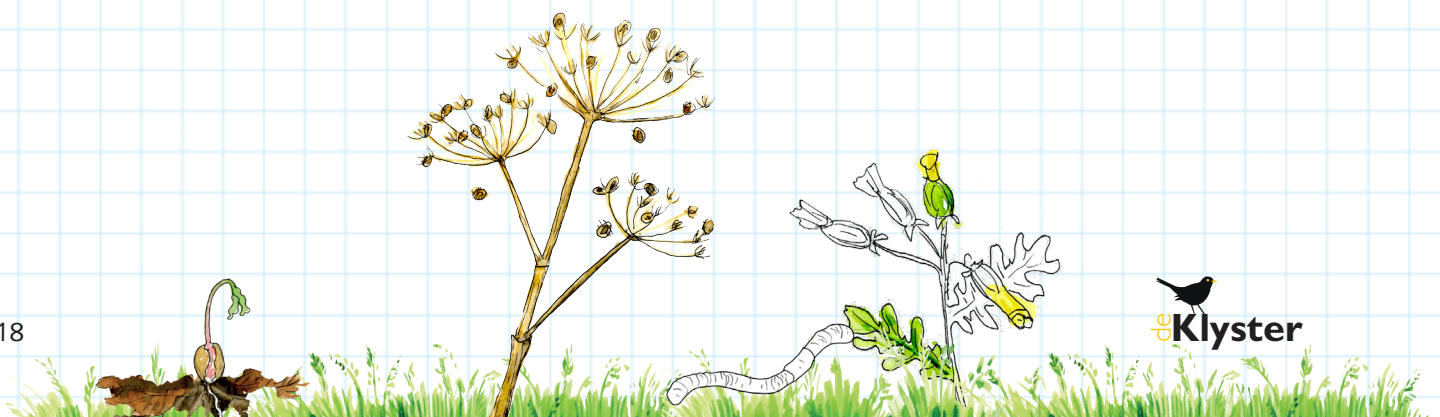


IN ONTWIKKELING 2024

- ➡ Project Stinzenplanten
- ➡ Gastles "DE TUIN MET STIP" (tegels er uit, planten er in)
- ➡ Moestuinoachtraject pilot
- ➡ Project Klimaatadaptatie
- ➡ Beleidsplan De Klyster 2025-2029
- ➡ Aanbod 2025
- ➡ Vogel van de week (4 weidevogels)
- ➡ Uitgeven Fryske ferzje fan it boek **DIT WIE DE PLESTIK TIID** + lesbrief

ONDERSTEUNINGSVRAGEN DERDEN

- ➡ In 2024 is geen ruimte om extra aanvragen voor ondersteuning en advisering van derden te honoreren. Per aanvraag wordt bekeken wat er eventueel 'in de toekomst' wel mogelijk/inpasbaar is.



5. PERSONEELSZAKEN – TEAM

De Klyster werkt met een team van vrijwilligers en ZZP-ers. De personeelsadministratie met bijbehorende financiën voert De Klyster zelf. De vrijwilligers zijn via de gemeente verzekerd. Met elk individueel klysterteamlid wordt in 2024 een evaluatie- en voortgangsgesprek gepland.

VRIJWILLIGERS EN TEAM

- ➔ Het Klysterteam is een hechte, trouwe en betrokken groep professionals en vrijwilligers die allemaal een band met de natuur en de regio hebben en dit graag over willen dragen aan de jongere generatie.
- ➔ In 2024 worden excursies geleid door gecertificeerde natuur- en wadgidsen en ZZP-ers. De natuurgidsen hebben een VOG en een Vrijwilligerscontract bij De Klyster. Ze ontvangen een vrijwilligersvergoeding conform de regelgeving van de Rijksoverheid (in 2024 € 2.100 max per jaar).
- ➔ In 2024 werkt De Klyster met een team van 22 personen. Na ieder semester stelt de teamleider van De Klyster een uitbetalingsverzoek op voor de afdeling Financien. De kosten worden afgeboekt van het klysterbudget. Vrijwilligers en projectmedewerkers worden bekostigd uit het werkbudget van De Klyster.



Scholing en teambuilding

In 2024 wordt 2x een teamuitje georganiseerd. Doel van de uitjes is het delen van NME-ervaringen, inspireren en teambuilding. Het team wordt op de hoogte gesteld van de nieuwste ontwikkelingen bij De Klyster. Rond de kerstvakantie wordt het jaar gezamenlijk afgesloten met de traditionele kerstborrel.

In 2024 worden in elk geval de volgende workshops verzorgd voor het team:

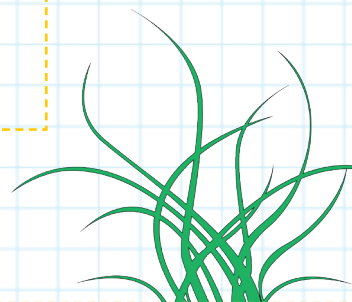
- opleiding jeugdeducatiebegeleider
- workshop klimaatadaptatie
- cursus Frysk foar begjanners



Borging NME

Het is voor de klysterorganisatie en de borging van NME binnen de gemeenten van groot belang dat in 2024 de volgende stappen worden gezet:

- herijken vrijwilligerscontracten en VOG's;
- herbeschrijving en herwaardering functies vast medewerkers;
- opstellen samenwerkingsverband NME tussen gemeente Dantumadiel en gemeente Noardeast-Fryslân.



6. PR – COMMUNICATIE

Regelmatig zal **De Klyster** in 2024 de pers en media benaderen en verslag doen van de bezigheden van **De Klyster**. Dit genereert positieve nieuwswaarde voor de gemeenten.

Bestuurders worden een aantal keer betrokken bij acties van **De Klyster**.

De NME-teamleider en NME-coördinator zullen in 2024 diverse landelijke en provinciale symposia van IVN, GDO en het NME-netwerk bijwonen om goed op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen, onderzoeken en regelingen op het gebied van NME en Duurzaamheid.

De Klyster zal regelmatig posten op: facebook, instagram en de eigen nieuwspagina.

WEBSITE EN CMS

- ➡ Op de website wordt nieuws van De Klyster gedeeld. Bezoekers kunnen op de website alles te weten komen over het brede aanbod van De Klyster.
- ➡ Online kan gereserveerd en geboekt worden. De website wordt door de teamleider en NME-coördinator actueel gehouden.
- ➡ De nieuwe website en het nieuwe CMS waarin alle bedrijfsprocessen worden geregeld werken nog niet optimaal. In 2024 gaat dit verder gefinetuned worden.
- ➡ De website is vanaf 2024 tweetalig.

NIEUWSBRIEF

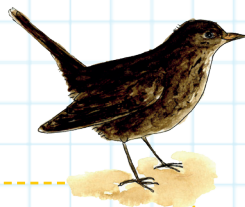
- ➡ Het streven is om in 2024 iedere maand een nieuwsbrief uit te brengen, met uitzondering van de maanden juli en augustus. De nieuwsbrief promoot de deelname aan NME-activiteiten van De Klyster en geeft informatie over landelijk actueel NME-nieuws. IVN-activiteiten die ook toegankelijk zijn voor het netwerk van De Klyster worden ook in de nieuwsbrief opgenomen.
- ➡ De nieuwsbrief wordt verzonden naar alle scholen, NME-contactpersonen, raadsleden, Colleges van B&W, klysterteam, relaties van De Klyster in en buiten de provincie.



Lezingen en presentaties

Eens in de vier jaar wordt een presentatie gegeven aan de raadsleden. In 2023 is dat voor het laatst gebeurd. De raadsleden en het college van B&W worden in 2024 o.a. doormiddel van de nieuwsbrief, jaarverslag, jaarplanning en de semesterboekjes op de hoogte gehouden.

Samenwerkingspartijen kunnen een verzoek indienen voor een lezing/presentatie in 2024.



SCHOLENNETWERK

- ➡ De Klyster heeft een sterk scholennetwerk. Alle 47 scholen zijn vrijwillig lid. Iedere school heeft een NME-contractpersoon in het docententeam. Via de NME-contactpersoon verloopt het contact met het hele schoolteam en directie.
- ➡ Het scholennetwerk is het "goud" van de Klyster, want dit is het kanaal om scholen te bereiken. Het netwerk vergt actief onderhoud. In de longlist staan wensen t.a.v. het onderhouden en verstevigen van dit scholennetwerk.



SAMENWERKING

De Klyster werkt samen met IVN, terreinbeheerders, natuurorganisaties en groene regionale verenigingen en collega NME-centra.

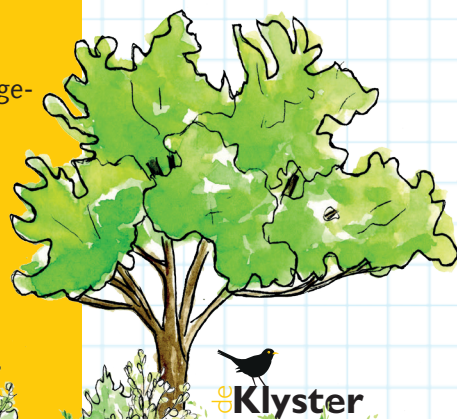
In 2024 wordt de IVN-ondersteuning ingezet voor het geven van workshops over klimaatadaptatie van het team. Ieder jaar heeft de teamleider een gesprek met de directeur van het IVN.

De Klyster is lid van het landelijke GDO-netwerk (gemeenten voor duurzame ontwikkelingen).



Overleg

- ➡ Drie keer per jaar vindt in 2024 een PFO plaats met de wethouders, de gemeentelijke contactambtenaren en de teamleider van De Klyster.
- ➡ Eens in de 6 weken vindt afstemmingsoverleg plaats met de eenheidscoördinator Ruimtelijk Beleid en Plannen.
- ➡ Twee keer per jaar vindt het provinciale NME-overleg plaats tussen alle NME-centra en IVN.
- ➡ Twee keer per jaar is er een symposium + overleg met alle leidinggevende van NME-centra in het land, georganiseerd door het GDO.
- ➡ Drie keer per jaar komt het bestuur van stifting Freonen fan De Klyster bij elkaar. De teamleider is bestuursadviseur en bereid deze met de secretaris voor.
- ➡ Met elk individueel klysterteamlid wordt in 2024 een evaluatie- en voortgangsgesprek gepland.



7. FINANCIËN

- ⇒ De Klyster krijgt ieder jaar budget van de gemeenten Dantumadiel en Noardeast-Fryslân en zorgt voor externe inkomsten voor het uitvoeren van het jaarplan.
- ⇒ In 2024 is de begroting € 108.160 euro (opgebouwd uit gemeentelijke financiering € 69.962 en verwachte externe financiering van € 38.198). Dit bedrag wordt aangewend voor het draaiende houden van de organisatie behalve de salariskosten van de vaste medewerkers.
- ⇒ De scholen betalen een eigen bijdrage van 1,50 euro per kind bij deelname aan een activiteit en een jaarlijks lidmaatschapsbedrag van € 45 per school en 0,75 per leerling. Scholen kunnen alleen gebruik maken van de ondersteuning van De Klyster, wanneer ze lid zijn.
- ⇒ Vrijwilligers ontvangen de wettelijke vrijwilligersvergoeding. Deze is in 2024 € 210 per maand en max € 2.100 per jaar en € 5,50 per uur.
- ⇒ Het werkbudget wordt in het boekhoudsysteem bijgehouden.
- ⇒ Voor 2023 is de begroting:

Inkomsten

1. Gemeenten Dan en NE
2. Inverdiengeld/Extern

Begroot

€ 69.962
€ 38.198 +
€ 108.160

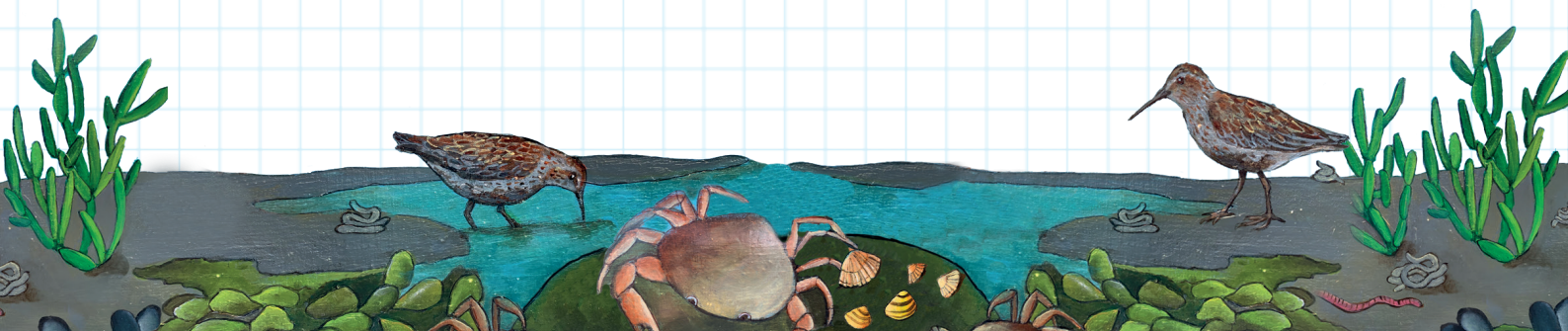
Uitgaven zoals opgenomen in boekhoudsysteem

3. Administratie /Exploitatie/Overig
4. Vrijwilligers kantoor
5. Uitleencentrum
6. Aanbod activiteiten/Projecten (gidsen en ZZP-ers, materiaal)
7. PR/Communicatie /Website

€ 15.160
€ 8.500
€ 9.000
€ 62.000
€ 13.500 +
€ 108.160

VERDELING OVER DE GEMEENTEN NAAR RATO

- ⇒ De gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel bekostigen het werkbudget naar rato resp 73,4% en 26,6% na afloop van het kalenderjaar.



8. LONGLIST

Hieronder staan wensen en ambities waarvoor binnen de huidige bezetting en begroting in 2024 geen ruimte en capaciteit is. In 2024 zullen deze ambities in een PFO met de wethouders worden besproken.

TEVREDENHEIDSONDERZOEK

- ➡ De Klyster wil graag inzicht hebben in de ontwikkelingen en behoeften van scholen. Daarom zou het goed zijn om een groot tevredenheidsonderzoek te houden onder het scholennetwerk.
- ➡ Het is de wens van De Klyster om dit in 2024 te bespreken en naar ondersteuning en middelen hiervoor te zoeken.
- ➡ In een PFO wordt dit punt besproken.
- ➡ Kosten:
extra fte - projectbasis via inhuur
of stageopdracht

VERSTERKEN NETWERK

Alle scholen kennen De Klyster en zijn lid. Iedere school heeft een NME-contactpersoon aangewezen binnen het team. Contact verloopt alleen via de mail.

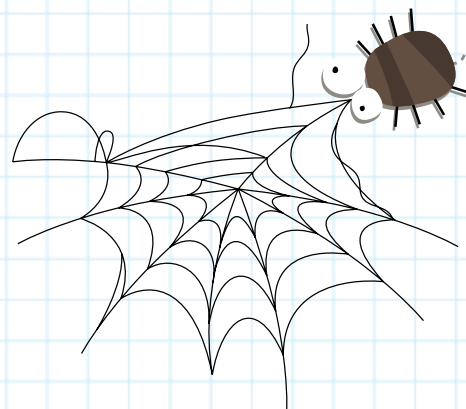
De Klyster krijgt regelmatig de vraag om een netwerkbijeenkomst te organiseren voor de NME-contactpersonen. Verder wordt De Klyster gevraagd om op school het NME-programma nader toe te lichten aan het docententeam en op die manier de leerkrachten te inspireren en van informatie te voorzien.

Het is de wens van De Klyster om ieder jaar live contact met de scholen te hebben over het NME-programma én zo tevens op de hoogte te blijven van de wensen en nieuwe ontwikkelingen binnen het primair onderwijs.

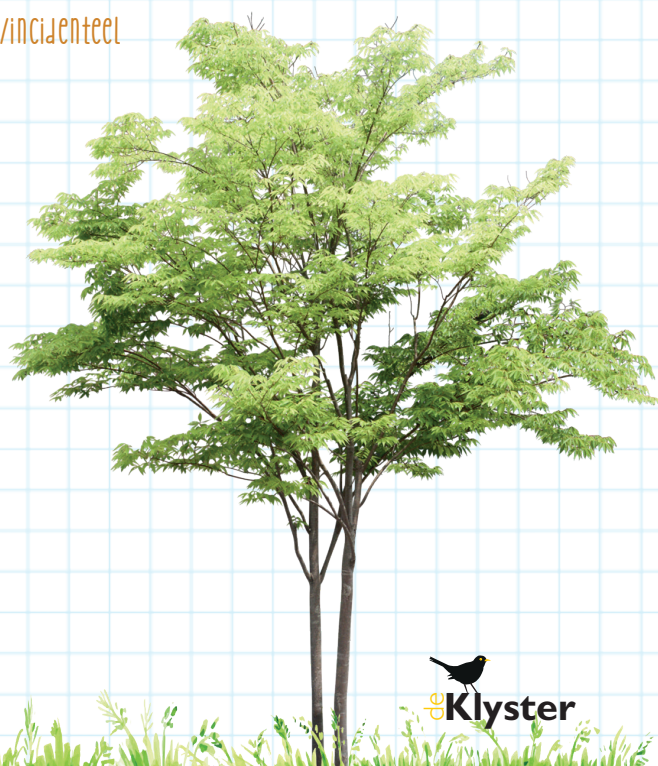
In een PFO met de nieuwe wethouders wordt dit punt in 2024 besproken.

Kosten: extra fte - BIJ VOORKEUR structureel

INSPLEN ACTUALITEIT EN VRAAG



- ➡ De afgelopen jaren weten partijen De Klyster steeds beter te vinden. Dit heeft o.a. te maken met de nog altijd groeiende bekendheid van De Klyster, de expertise op gebied van NME-educatie, maar ook met urgente maatschappelijke thema's waar overheden verantwoordelijkheden hebben.
- ➡ Ieder jaar komen er meer verzoeken binnen om samen te werken of projecten te ontwikkelen op het gebied van NME. Dit gebeurt zowel intern door bestuurders en collega's, als door scholen, burgers en groene organisaties.
- ➡ Dat is verklaarbaar, immers via de kinderen kan aandacht geschonken worden aan actuele duurzaamheidsthema's en de jeugd is de toekomst.
- ➡ Helaas moet De Klyster steeds vaker "nee" verkopen tegen deze ad-hoc-verzoeken, vanwege het ontbreken van personele capaciteit en financiële middelen.
- ➡ Daarnaast beschikt De Klyster over een stevig scholennetwerk, waarvan de aanvrager graag gebruik wil maken. Ook hier moet vaak "nee" worden verkocht, vooral vanwege de kwaliteit, de concurrentie met het eigen programma, maar ook vanwege de korte termijn van indienen van het verzoek.
- ➡ In 2024 gaat De Klyster de aanvragen van derden wederom monitoren.
- ➡ Kosten: afhankelijk wensen college en raad - structureel/incidenteel



BIJLAGEN



Bijlage 1
Bijlage 2

Infographic
Klysterteam





BIJLAGE 1 INFOGRAPHIC

de Klyster BELEIDSPLAN 2020-2024

MISSIE

NME voor alle **BASISSCHOOLKINDEREN** in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

VISIE

De Klyster is dé educatie-expert die zich enthousiast en altijd in samenwerking met anderen inzet om jongeren te betrekken bij de **NATUUR**, het **LANDSCHAP** en **DUURZAAMHEID** in de eigen leefomgeving. En doen we door.

1. Scholen en leerkrachten te stimuleren om met leerlingen **naar buiten** te gaan en meesters en juffen te ondersteunen in hun lessen natuur- en duurzaamheidseducatie (**NME**).

2. Grote gemeentelijke thema's als biodiversiteit, energie, klimaat, gezond gedrag, zwerfafval, circulaire economie te vertalen in speelse schoolprojecten. Met als stip op de horizon de **Werelddoelen** (SDG's).

3. Projecten altijd dichtbij en **lokaal** aan te bieden in natuurgebieden in de buurt zoals Het Wad, NP Lauwersland, NL Noardlike Fryske Wâlden en in **samenwerking** met gemeenten en andere groene partijen.

4. Het onderhouden van een stevig scholennetwerk, het deelnemen aan professionele **landelijke netwerken**, **deskundigheidsbevordering** van het klysterteam, en nauwe samenwerking met IVN, SBB, It Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland en andere groene verenigingen.

PROGRAMMA'S

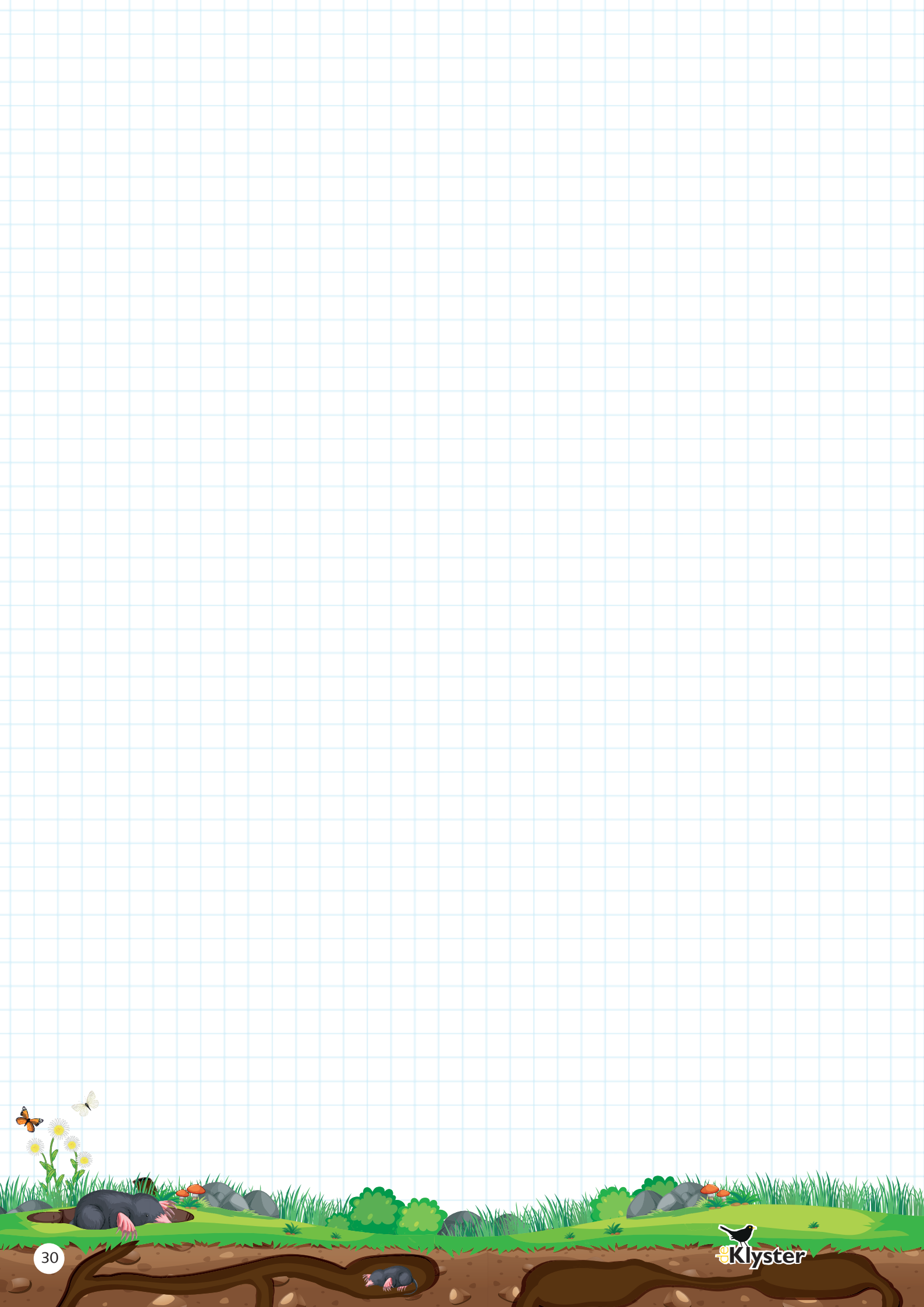
1. Tweejaarlijks **Activiteitsaanbod** Basisonderwijs met excursies, duurzaamheidsprojecten, pakketten natuur in de klas en gastlessen
2. **Uitleencentrum** NME Basisonderwijs met educatief materiaal, leskisten, veldwerkmateriaal
3. Ontwikkeling **Duurzaamheidsprojecten** en **Promotie NME**

IMPACT

1. 100% van alle scholen maakt gebruik van De Klyster.
2. Het Uitleencentrum is volledig gemoderniseerd en het lesmateriaal is gekoppeld aan de Werelddoelen.
3. Alle leerlingen hebben aan het eind van hun basisschoolperiode meerdere keren meegedaan aan een groot duurzaamheidsproject.
4. Alle scholen hebben binnen de 30% vrije ruimte een plek ingericht voor NME en leren met hoofd-hart-handen.
5. Alle kinderen naar buiten! De leerlingen gaan jaarlijks op pad en ervaren hoe mooi de natuur en het landschap in regio Noordoost Friesland is.
6. Budget voor actuele/incidentele duurzaamheidsprojecten.

KERNWAARDEN

NATUURBELEVING . DUURZAAMHEID . SAMEN



BIJLAGE 2 KLYSTERTEAM



TEAM 2024

Op de foto ontbreken Yvonne de Beer, Trudy van Assen en Sterre Streefkerk.

